

บทที่ 12

การสัมภาษณ์

Interviewing

เด้าโครงเรื่อง

ความนำ

1. นิยามการสัมภาษณ์

1.1 การสัมภาษณ์ที่มีประสิทธิผลย่อมบรรลุวัตถุประสงค์

1.1.1 เป็นการให้และรับข้อมูล

1.1.2 เป็นการแสดงทางการเปลี่ยนแปลงความเชื่อและพฤติกรรม

1.1.3 เป็นการแก้ปัญหา

1.2 การสัมภาษณ์ที่มีประสิทธิผลต้องมีการวางแผน

1.2.1 ตั้งใจให้แน่วแน่ว่าจะประสบความสำเร็จในเรื่องใด

1.2.2 วิเคราะห์ผู้อื่น

1.2.3 วิเคราะห์สภาพแวดล้อม

1.2.4 พิจารณาโครงสร้างและคำาน

1.3 การสัมภาษณ์ที่มีประสิทธิผลต้องมีการติดต่อกัน

2. ประเภทของการสัมภาษณ์

2.1 การสัมภาษณ์การสมัครงาน

2.2 การสัมภาษณ์เพื่อการประเมินการแสดงออก

2.3 การสัมภาษณ์แบบให้คำแนะนำ

2.4 การสัมภาษณ์เพื่อการตักเตือน

2.5 การสัมภาษณ์รับเรื่องราวร้องทุกษ

2.6 การสัมภาษณ์การออกจากร้าน

2.7 การสัมภาษณ์เฉพาะแบบ

2.7.1 การสัมภาษณ์เพื่อให้ข้อมูล

2.7.2 การสัมภาษณ์เพื่อการปรึกษาหารือ

2.7.3 การสัมภาษณ์เพื่อขอคำสั่ง

3. โครงสร้างและเนื้อหาของ การสัมภาษณ์

- 3.1 ช่วงเริ่มการสัมภาษณ์
- 3.2 เนื้อหาของการสัมภาษณ์
- 3.3 การจัดลำดับคำถาม
- 3.4 การจบการสัมภาษณ์
- 4. ข้อแนะนำสำหรับการสัมภาษณ์
  - 4.1 สำหรับคู่สัมภาษณ์
  - 4.2 ผู้สัมภาษณ์
  - 4.3 ผู้รับการสัมภาษณ์
- 5. สรุป

สาระสำคัญ

1. การสัมภาษณ์เป็นการให้และรับข้อมูลจากผู้รับการสัมภาษณ์ เป็นการแสวงหา การเปลี่ยนแปลงความเชื่อและพฤติกรรมและเพื่อเป็นการแก้ปัญหา
2. การสัมภาษณ์ในธุรกิจมีหลายประเภทดังแต่การสัมภาษณ์การสมัครงาน เพื่อการประเมินผลการแสดงออก การให้คำแนะนำ การตักเตือน การรับเรื่องราวของทุกข์ และการออกจากร้าน
3. การดำเนินการสัมภาษณ์จัดเป็นการพูดแบบหนึ่งซึ่งมีลำดับขั้นการสัมภาษณ์เป็น 3 ช่วงคือ ช่วงเริ่มการสัมภาษณ์ เนื้อหาของการสัมภาษณ์ และการจบการสัมภาษณ์
4. การสัมภาษณ์นั้น ผู้สัมภาษณ์และผู้รับการสัมภาษณ์จะต้องปฏิบัติตนให้ถูกต้อง ซึ่งจะบรรลุเป้าหมายของการสัมภาษณ์

จุดประสงค์การเรียนรู้

หลังจากที่นักศึกษาได้ศึกษาเนื้อหานี้บทที่ 12 นี้แล้ว นักศึกษาจะสามารถ

1. ให้ความหมายของการสัมภาษณ์ได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ
2. จัดเตรียมการสัมภาษณ์เพื่อให้การสัมภาษณ์ในครั้งนั้น ๆ มีประสิทธิผล
3. ระบุและจำแนกความแตกต่างของการสัมภาษณ์ประเภทต่าง ๆ ที่ปฏิบัติตามอยู่ในวงธุรกิจ
4. เข้าใจ และจัดวางโครงสร้างของการสัมภาษณ์ได้อย่างถูกต้อง
5. ทราบถึงวิธีการปฏิบัติตัวในสถานการณ์ของการสัมภาษณ์ทั้งในการเป็นผู้ตั้งภาษณ์และผู้รับการสัมภาษณ์

บทที่ 12 การสัมภาษณ์ Interviewing

ความนำ

เป็นที่เข้าใจของคนโดยทั่ว ๆ ไปว่าการสัมภาษณ์นั้น เป็นสิ่งที่ควบคู่กันกับการทำงานทำในทุก ๆ ปี จะมีคนที่ต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับการสัมภาษณ์เป็นจำนวนมากหลายสิบล้านคน ซึ่งส่วนใหญ่แล้วเป็นเรื่องของการจ้างงาน และการคัดเลือกพนักงาน (Recruitment) เข้าทำงาน แต่ก็ไม่ได้มายความว่าการเลือกคนเข้าทำงานนั้นจะต้องอาศัยเพียงการสัมภาษณ์เท่านั้นแต่การสัมภาษณ์ในธุรกิจในปัจจุบันนั้นยังเป็นเครื่องมือเพื่อใช้ในการประเมินผลการทำงานหรือการแสดงออกของผู้ถูกสัมภาษณ์ ขายความคิด หรือขายสินค้า ให้คำแนะนำเช่นๆ และรับคำสอนแนะนำต่าง ๆ การรับเรื่องราวของทุกๆ หรือการแก้ปัญหา นอกจากนี้ยังมีการสื่อสารในลักษณะตัวต่อตัวอีกด้วย คล้ายการสัมภาษณ์ เช่น การสื่อสารของทนายกับลูกค้า แพทย์กับคนไข้ ครู อาจารย์กับนักศึกษา สำรวจกับประชาชน และนักข่าวกับแหล่งข่าว ฯลฯ อย่างไรก็ตาม การสัมภาษณ์นั้น เป็นการสื่อสารระหว่างบุคคลต่อบุคคล หรือตัวต่อตัว (One-to-One Communication) นั้นกระทำกันเพื่อหวังผลในการรับข้อมูลข่าวสาร และประเมินผลการแสดงออกของผู้ถูกสัมภาษณ์

1. นิยามการสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์คือการสนทนาระหว่างบุคคล 2 ฝ่าย เพื่อวัดถูประสงค์ที่แย่งอนมากกว่า การสร้างความพอใจ⁽¹⁾

การสัมภาษณ์ คือ รูปแบบของการสื่อสารด้วยคำพูดระหว่างคน 2 คน ซึ่งคนหนึ่งมีเป้าประสงค์ล่วงหน้าและแน่นอน และบุคคลทั้ง 2 ฝ่ายนั้นจะมีการพูดและการฟังสลับกันไป⁽²⁾

การสัมภาษณ์เป็นรูปแบบพิเศษของการติดต่อกันโดยเฉพาะเพื่อวัดถูประสงค์โดยเฉพาะ และสื่อสารกันในเนื้อหาเฉพาะ⁽³⁾

จากนิยามของการสัมภาษณ์ดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าการสัมภาษณ์นั้นเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับ

1. การสัมภาษณ์ที่มีประสิทธิผลย่อมบรรลุวัตถุประสงค์

(1) Walter Vaw Dyke Bingham, Bruce V. Moore, and John W. Gustad, *How to Interview* (New York : Harper & Row, Pub., 1959), p. 3.

(2) S. Bernard Rosenblatt, p. 193.

(3) Robert L. Kahn and Charles F. Cannell, *The Dynamics of Interviewing* (New York : John Wiley, 1964), p. 16.

2. การสัมภาษณ์ที่มีประสิทธิผลต้องการการวางแผน
3. การสัมภาษณ์ที่มีประสิทธิผลเป็นเรื่องของการตัดอกกัน

1.1 การสัมภาษณ์ที่มีประสิทธิผลย่อมบรรลุวัตถุประสงค์ การพนับดุยกันในโอกาสต่างๆ เช่นในลิฟท์, สถานจอดรถ, ห้องโถง เราถือเป็นการสนทน่าท้วๆ ไปไม่สามารถนำมาพิจารณาว่าเป็นการสัมภาษณ์หากเราย้อนกลับไปดูจากนิยามที่ได้ให้ไว้นั้นจะเห็นได้ว่ามีการกล่าวถึง “วัตถุประสงค์” “วัตถุประสงค์เฉพาะ” และ “เป้าประสงค์ล่วงหน้าแน่นอน” ซึ่งคำหรือว่าลีต่างๆ เหล่านี้เป็นหัวใจของนิยามการสัมภาษณ์ ถ้าจะกล่าวได้แบบลงเอยวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์พ่อจะจำแนกได้เป็น 3 ประการคือ

- 1.1.1 เป็นการให้และรับข้อมูล
- 1.1.2 เป็นการแสวงหาการเปลี่ยนแปลงทางความเชื่อและพฤติกรรม
- 1.1.3 เป็นการแก้ปัญหา

ทั้ง 3 ประการนี้ ได้เป็นที่ปรากฏในทางปฏิบัติ เช่น การสมัครงาน, การประเมินการแสดงออก, การร้องทุกษ์, การทำงาน, การขาย, การให้คำปรึกษา และการแนะนำฯ ลฯ ซึ่งอาจจะบรรลุวัตถุประสงค์ประการใดประการหนึ่งหรือทั้ง 3 ประการก็ได้

1.1.1 เป็นการให้และรับข้อมูล แบบอย่างของการสัมภาษณ์เพื่อข้อมูล ก็คือ การสัมภาษณ์ของนักหนังสือพิมพ์ ซึ่งเป็นที่ทราบกันอยู่ว่านักข่าวมักจะต้องการข้อมูลเพื่อตอบคำถามว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ และทำไม อย่างไรก็ตาม การสัมภาษณ์ของนักหนังสือพิมพ์ก็เป็นเพียงรูปแบบหนึ่งของการสัมภาษณ์เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูล หรือแม้ว่า การสมัครงาน ที่ผู้สมัครพยายามที่จะโน้มน้าวใจผู้สัมภาษณ์หรือผู้คัดเลือกก็ตาม แต่ก็เป็นการสัมภาษณ์เพื่อหาข้อมูลของผู้คัดเลือกนั่นเอง ยิ่งไปกว่านั้นนักธุรกิจมักจะสัมภาษณ์สอบถามหาข้อเท็จจริงก่อนที่จะดำเนินพนักงานหรือการปฏิบัติงานหรือการขาย หรือการสัมภาษณ์เพื่อหาทางแก้ปัญหา

การหาข้อมูลนี้เป็นทั้งแบบที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม มีหลายครั้งที่ผู้สัมภาษณ์จะให้ความสนใจต่อการค้นหาทักษะคติ, บุคลิกภาพ, ความสามารถในการสื่อสาร, ความทะเยอทะยานและแรงจูงใจมากกว่าที่จะสนใจหาข้อเท็จจริง หรือชีวประวัติของผู้ถูกสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์นี้เป็นเสมือนเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลที่ช่วยประหยัดเงินและเวลาในการหาข้อมูลเบื้องต้นที่เป็นนามธรรม

1.1.2 เป็นการแสวงหาการเปลี่ยนแปลงทางความเชื่อและพฤติกรรม เมื่อได้ก็ตามที่มีการแลกเปลี่ยนข่าวสารโดยพยาบาลให้ความเชื่อและการกระทำการของบุคคลเปลี่ยนแปลงไปเราเรียกว่า วัตถุประสงค์ของการสื่อสารนั้นว่า เป็นการโน้มน้าวใจ การโน้มน้าวใจนี้เป็นพลังบังคับของการรูปใจ โดยการสัมภาษณ์หลายรูปแบบแตกต่างกันไป ตั้งแต่การที่พนักงานขายพยายามที่จะผลักดันสินค้าให้กับฝ่ายแนะนำการขาย เพื่อที่ฝ่ายแนะนำการขายจะได้แนะนำวิธีการขายได้ ยิ่งกว่านั้น การทำงานหรือการร้องทุกข์โดยอาศัยการสัมภาษณ์ ก็เป็นความพยายามโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการเปลี่ยนแปลงทางความเชื่อและพฤติกรรม แม้ว่าในการสัมภาษณ์

จำนวนมากที่คุณมองว่ามีวัตถุประสงค์เพื่อการให้ได้มาซึ่งข้อมูลต่าง ๆ หรือเพื่อการให้ข้อมูลแก่บุคคลอื่น แต่ในความเป็นจริงก็คือการโน้มน้าวใจนั่นเอง อย่างเช่นการที่ฝ่ายบริการระดับล่างพิจารณาโครงการร่างของโครงการต่าง ๆ ที่อ่านดูแล้วเป็นขอใหม่ แต่ฝ่ายบริหารมองว่าการที่จะให้เจ้าของโครงการที่เป็นพนักงานในระดับล่างไปเสนอต่อผู้บริหารระดับสูงให้เขื่องดีในโครงการร่างของโครงการนั้น ๆ เป็นการยก ผู้บริหารระดับล่างอาจจะเรียกพนักงานนั้นมาถามข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อสร้างความเข้าใจในโครงการนั้นแน่นอนที่สุดที่พนักงานนั้นมีอิทธิพลกับฝ่ายบริหาร ก็จะพยายามโน้มน้าวจิตใจฝ่ายบริหารไปด้วย

1.1.3 การแก้ปัญหา จากตัวอย่างที่ได้อธิบายไว้ก่อนหน้านี้เป็นการสัมภาษณ์เพื่อการโน้มน้าวใจที่เราสามารถพิจารณาว่าเป็นการแก้ปัญหาใด ถ้าฝ่ายหนึ่งพอยกับสิ่งที่เขาปรารถนาจากการสัมภาษณ์นั้นถ้าความประณีตของห้องส่องฝ่ายนั้นเป็นความหวังในการค้นพบข้อสรุป หรือข้อยุติมากกว่าการสนับสนุนหรือเห็นด้วยกับข้อยุตินั้น หรืออาจจะกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า ถ้าหลังจากที่ฝ่ายที่ปรึกษาได้พิจารณาประวัติพนักงานแล้ว และคิดไว้ล่วงหน้าว่าพนักงานเหล่านั้นจะยอมรับข้อแนะนำที่จะให้นั้นก็หมายความว่าเราคำลั่งเข้าไปเกี่ยวข้องกับการโน้มน้าวใจอย่างไรก็ตาม ถ้าฝ่ายที่ปรึกษาและพนักงานมองการสัมภาษณ์ว่าเป็นโอกาสของการค้นหาการปฏิบัติที่ถูกต้อง ก็เท่ากับว่าเราคำลั่งคำนิการทางการแก้ปัญหา อย่างน้อยที่สุดทฤษฎีแห่งการสัมภาษณ์เรื่องราวของทุกชีวิตที่ขัดกระทำขึ้นนั้นก็เพื่อที่จะค้นหาหนทางแก้ปัญหา เช่นเดียวกันกับการโน้มน้าวใจ

การสัมภาษณ์เพื่อวัตถุประสงค์ในการแก้ปัญหานั้น จะดีมากถ้าเป็นการมองในแง่ของความคิดสร้างสรรค์และการต่อต้องความคิด การต่อต้องทางความคิดก็คือ การกำหนดปัญหาการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา การเสนอแนะข้อบุคคลหรือการแก้ปัญหา การเปลี่ยนเที่ยบข้อบุคคลต่าง ๆ การวิเคราะห์เลือกสรรวิธีการแก้ปัญหาหรือข้อบุคคลที่ดีที่สุด ส่วนการคิดสร้างสรรค์ ก็คือการเตรียมการ การคิด การให้ความกระจ้าง และความสามารถในการพิสูจน์ได้

1.2 การสัมภาษณ์ที่มีประสิทธิผลต้องมีการวางแผน การที่จะประสบความสำเร็จในการสัมภาษณ์ไม่ใช่เป็นการบังเอิญ แต่เป็นผลมาจากการที่มีการวางแผนที่ดีและการเตรียมตัวของทั้ง 2 ฝ่าย การวิจัยของ Samuel Trull ได้แสดงให้เห็นว่าการขาดการวางแผนที่ดีและเพียงพอในการสัมภาษณ์ เป็นความผิดพลาดที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในกระบวนการสัมภาษณ์ซึ่งเขาวิจัยพบ การเตรียมตัวของผู้สัมภาษณ์มักจะใช้เวลามากกว่าผู้ถูกสัมภาษณ์ เช่นหัวหน้างานมีการเตรียมการสำหรับการซักถามพนักงานเมื่อก็ได้ความบกร่องของงานในขณะที่ลูกจ้างน้อยคนจะได้รับทราบ ล่วงหน้าว่าถูกซักถามเรื่องที่ถูกดำเนินมา

1.2.1 ตั้งใจให้แน่วแน่ว่าเราหวังว่าจะประสบความสำเร็จในเรื่องใด ถ้าเราต้องการที่จะหาข้อมูล เราต้องรู้ว่าเราต้องการข้อมูลเท่าใด และข้อมูลที่ต้องการนั้นเป็นอย่างไร เช่นต้องการจะรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงความเชื่อหรือพฤติกรรมความเชื่อหรือพฤติกรรมแบบใดที่ต้องการให้มีการเปลี่ยนแปลง ถ้าเราไม่ประสบความสำเร็จในการโน้มน้าวใจครั้งแรกเราจะมีครั้ง

ที่ 2 หรือไม่ และปัญหาใดที่เราพยายามแก้ไข และมีข้อจำกัดด้านเวลาหรือไม่ เราไม่ควรจะเข้าไปร่วมในการสัมภาษณ์หากว่าเราไม่ได้คิดไว้ก่อนว่าเราต้องการให้ผลเกิดขึ้นหลังจากการสัมภาษณ์อย่างไร

1.2.2 **วิเคราะห์ผู้อื่น** พยายามศึกษาผู้อื่นให้มาก ๆ ก่อนการสัมภาษณ์ พิจารณาดูว่า บุคคลที่จะพูดด้วยนี้ พูดด้วยง่ายหรือยาก เรื่องใดที่จะถูกปฏิเสธ บุคคลที่จะสัมภาษณ์นี้มีอำนาจที่จะตัดสินใจหรือไม่เหล่านี้เป็นสิ่งที่ผู้สัมภาษณ์จะต้องพิจารณา

1.2.3 **วิเคราะห์สภาพแวดล้อม** เป็นการวิเคราะห์สถานที่ที่จะสัมภาษณ์ว่าเป็นสถานที่ใด ถูกผู้อื่นรบกวนได้หรือไม่ สัมภาษณ์เวลาเท่าใด มีกิจกรรมใดที่จะต้องทำในขณะนั้นหรือไม่ และกิจกรรมนั้นจะเข้าไปมีผลต่อคู่สัมภาษณ์หรือไม่

1.2.4 **พิจารณาโครงสร้างและคำตาม** พิจารณาดูว่า การสัมภาษณ์จะบรรลุเป้าหมายได้อย่างไร โดยการให้ข้อมูลหรือว่าการโน้มน้าวใจหรือการแก้ปัญหา การสัมภาษณ์ควรจะเริ่มคำถามทั่ว ๆ ไปก่อนแล้วจึงค่อยใช้คำถามเฉพาะดีหรือไม่ หรือว่าสัมภาษณ์เพื่อหาข้อมูลก่อนแล้วจึงใช้เป็นคำถามเชิงปรัชญา และเราควรจะจัดการกับการเสนอจุดขายอย่างไร ฯลฯ ในการสัมภาษณ์เพื่อแก้ปัญหาควรจะให้วิธีการถามแบบสร้างสรรค์หรือว่าใช้วิธีสะท้อนความคิดของมาฯลฯ

1.3 **การสัมภาษณ์ที่มีประสิทธิผลต้องมีการโต้ตอบกัน** การสัมภาษณ์เป็นการโต้ตอบกันของบุคคล 2 ฝ่าย ซึ่งอาจจะมีแนวคิดต่างกัน และถ้ามีการสัมภาษณ์กันลุ่มก็จะยิ่งหากความคิดมากขึ้น การสัมภาษณ์จะมีทั้งการโต้ตอบกันโดยคำพูดและภาษาท่าทาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสัมภาษณ์แบบเผชิญหน้ากัน สีหน้า หรือน้ำเสียงในการสัมภาษณ์จะช่วยสื่อความหมาย หรืออาจทำให้ความหมายเปลี่ยนแปลงไปได้ด้วยเช่นกัน โต้ตอบกันเพื่อให้การสัมภาษณ์ประสบความสำเร็จจากการตอบสนองหรือปฏิริยาตอบกลับโดยทันทีทั้งภาษาพูดและภาษาท่าทาง และจะมีการปรับให้เข้าหากันตลอดเวลาของการสัมภาษณ์

ธรรมชาติของการสัมภาษณ์แบบแลกเปลี่ยนข้อมูลหรือสนทนากันเป็นสิ่งที่จำเป็นในการบรรลุสู่ความสำเร็จ การสัมภาษณ์อาจจะล้มเหลวถ้าผู้สัมภาษณ์พูดมากจนเกินไป ไม่ว่าจะเป็นการขาย การแสดงออก การให้คำปรึกษา หรือการสัมภาษณ์เพื่อสมัครงาน ผู้สัมภาษณ์ต้องให้โอกาสผู้ถูกสัมภาษณ์มีส่วนในการพูดอยู่ ๆ ด้วย

กิจกรรมการเรียนที่ 1

- ให้นักเรียนผลัดกันเป็นผู้สัมภาษณ์ และรับการสัมภาษณ์ โดยสมมติสถานการณ์แตกต่างกันออกไป เสมือนเป็นการสัมภาษณ์จริง ๆ

2. ประเภทของการสัมภาษณ์

ตามที่ได้กล่าวมาแล้วว่า เรายังทำการสัมภาษณ์เพื่อหาข้อมูล เพื่อการเปลี่ยนแปลง ความเชื่อและพฤติกรรมและการแก้ปัญหา ซึ่งวัตถุประสงค์ทั้ง 3 ประเภทนี้สามารถใช้การสัมภาษณ์ได้หลายแบบ คือ

2.1 การสัมภาษณ์การสมัครงาน การสัมภาษณ์เป็นเทคนิคที่ใช้โดยทั่วไปในการคัดเลือกผู้สมัครงานหรือเพื่อการเลื่อนขั้น และยังถูกใช้ควบคู่กับวิธีการอื่นแล้วจะยังเป็นเทคนิคที่ดีมาก⁽⁴⁾ ในปีหนึ่ง ๆ จะมีการสัมภาษณ์ผู้สมัครงานเป็นจำนวนมาก เหตุที่ต้องมีการสัมภาษณ์ผู้สมัครงานก็ เพราะว่านายจ้างหวังว่าจะได้ข้อมูลบางอย่างจากผู้สมัครเพิ่มเติม ซึ่งไม่สามารถจะหาได้ด้วยวิธีอื่นประวัติบุคคลที่ผู้สมัครส่งมายังให้เพียงแต่นักอุดมรายละเอียดเกี่ยวกับตัวผู้สมัครเอง เช่น วันเดือนปีเกิด อายุ ความสูง การศึกษาเท่านั้น ส่วนลดหมายแนะนำด้วยผู้สมัคร (Letter of Recommendation) ก็เป็นเพียงการประเมินผู้สมัคร ด้านนายจ้างต้องการจะทราบข้อมูลภายในลักษณะของผู้สมัครงาน เช่น ทักษะ บุคลิกภาพทั่วๆ ไป ความเหมาะสมทาง การสูงใจ และความสามารถในการสื่อสาร นอกจากนี้การสัมภาษณ์ยังเป็นการเปิดโอกาสให้กับผู้สมัครจะได้ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับงานนั้น ๆ และสิ่งอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งไม่สามารถจะพิมพ์ลงในจุลสารของบริษัทนายจ้างได้ นายจ้างส่วนใหญ่มักจะประสบกับปัญหาในเรื่องค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมพนักงานใหม่ ที่ต้องสูญเสียไปพร้อมกับการลาออกจากงานของพนักงานที่เพิ่งจะได้รับการฝึกฝนมา และท้ายที่สุด การสัมภาษณ์การสมัครงานจะเป็นการช่วยชาลเม็ทติกให้กับบริษัท

2.2 การสัมภาษณ์เพื่อการประเมินการแสดงออก การเลือกคนเข้าทำงานมีปัญหาตรงที่เราไม่แน่ใจว่าเราจะสามารถเลือกคนได้เหมาะสมกับงาน และเราที่ไม่สามารถคาดเดาได้ว่าจะเกิดปัญหาอะไรกับพนักงานใหม่บ้างจนกว่าพนักงานเหล่านั้นจะเริ่มทำงาน ดังนั้นเพื่อผ่อนคลายปัญหานี้จึงได้มีการสัมภาษณ์เพื่อการประเมินผลการแสดงออกของพนักงาน การสัมภาษณ์นี้จะเกี่ยวข้องกับการสื่อสารระหว่างพนักงานกับหัวหน้างานซึ่งจะทำสัปดาห์ละครึ่งไปจนถึงปีละครึ่งก็ได้

ได้มีผู้กล่าวถึงการสัมภาษณ์เพื่อการประเมินการแสดงออกไว้ว่า หัวหน้าฝ่ายจัดการจะจัดการสัมภาษณ์พนักงานก็เพื่อ

- ก) เพื่อให้พนักงานเหล่านั้นทราบว่าเขาทำลังอยู่ ณ จุดใด
- ข) ยกย่องงานที่เขาทำได้ดี
- ค) สื่อสารให้พนักงานทราบว่า เขายังคงปรับปรุงตัวอย่างไร
- ง) พัฒนาพนักงานด้วยงานที่ทำอยู่ในปัจจุบัน

(4) Dean D. Peskin, Human Behavior and Employment Interviewing (New York : American Management Association, 1971), p. 10.

- ก) พัฒนาและอบรมฝีกฟันในคำแนะนำที่สูงกว่าปัจจุบัน
- ก.) ให้พนักงานได้ทราบถึงทิศทางที่เขาสามารถทำให้บริษัทก้าวหน้าได้
- ข) เป็นการเตือนพนักงานที่จะต้องปรับปรุงตนเอง

2.3 การสัมภาษณ์แบบให้คำแนะนำ (Counseling Interviews) การสัมภาษณ์แบบให้คำแนะนำนี้เป็นสิ่งจำเป็นในบริษัทธุรกิจปัจจุบัน เพราะลูกจ้างหรือพนักงานนั้นจะมีปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดดัน และให้คิดแต่ก่อตัวไป เช่น ชีวิตครอบครัวล้มเหลว ลูกติดยาเสพติด บิดามารดาถึงแก่กรรม ญาติผู้ใหญ่ป่วย ตัวเองต้องไปผ่าตัดเนื่องอก ฯลฯ แม้จะเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างมากก็ตาม แต่ก็ยังมีปัญหานางประการของพนักงานที่กล้ายมาเป็นปัญหาของบริษัท เช่นติดสุราเรื้อรัง ด้อยประสิทธิภาพในการทำงาน ติดยาเสพติด ปัญหาชีวิตสมรส บริษัทจะมีการให้พนักงานหยุดทำงาน ตัวผู้จัดการไม่จำเป็นที่จะต้องมีความสามารถในการแก้ปัญหาส่วนตัวให้กับพนักงาน แต่ผู้จัดการเหล่านั้นจะต้องเติมใจที่จะฟังปัญหาเหล่านี้ของพนักงาน และทราบถึงวิธีการที่ผู้จัดการจะสร้างสรรค์บรรยายศาสแห่งการให้คำปรึกษาแนะนำให้แก่พนักงานได้ โดยเพียงแต่ผู้สัมภาษณ์จะต้องกระทำการสิ่งต่อไปนี้ คือ

2.3.1 สร้างความมั่นใจให้กับผู้ถูกสัมภาษณ์ถึงความไว้วางใจได้ของผู้สัมภาษณ์ว่า ข้อมูลที่ผู้ถูกสัมภาษณ์กล่าวถึงจะมีการเก็บไว้เป็นความลับ

2.3.2 พยายามรักษาบรรยายของความพยายามใจเพื่อให้ผู้ถูกสัมภาษณ์รู้สึกสบาย และสามารถพูดคุยกับเจ้าหน้าที่ได้โดยสะดวก

2.3.3 ผู้สัมภาษณ์ต้องไม่เป็นผู้พยายามเน้นให้หัวข้อที่จะสัมภาษณ์ หากแต่ให้ผู้รับการสัมภาษณ์เป็นผู้รับต้นพูดถึงปัญหานั้น ๆ เอง

2.3.4 ผู้สัมภาษณ์ควรยอมรับในสิ่งที่ผู้รับการสัมภาษณ์ได้พูด โดยไม่แสดงอะไรให้ผู้รับการสัมภาษณ์เห็นว่าผู้สัมภาษณ์พ่อใจหรือไม่

2.3.5 ให้ความสำคัญกับผู้รับการสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์ให้คำปรึกษาแนะนำในธุรกิจและอุตสาหกรรมมักจะกระทำขึ้นโดย มีวัตถุประสงค์ในการแก้ปัญหาเฉพาะของพนักงาน

2.4 การสัมภาษณ์เพื่อการตักเตือน (Reprimand Interviews) การเป็นหัวหน้างานนั้นจะมีความสุขมากถ้าลูกน้องหรือผู้ใต้บังคับบัญชาเชื่อฟังและทำความคำสั่งเสมอ แต่ในบางครั้ง หัวหน้างานก็ต้องเผชิญกับการพูดคุยหรือการสัมภาษณ์เพื่อกล่าวคำหานินหรือตักเตือน ซึ่งในการสัมภาษณ์นั้นเป็นเรื่องที่ห้าม 2 ฝ่ายจะต้องระมัดระวังคำพูด และผู้สัมภาษณ์จะต้องจัดให้มีพื้นที่ในช่วงเวลาที่เหมาะสมไม่รีบเร่ง ผู้สัมภาษณ์จะต้องแจ้งให้ผู้รับการสัมภาษณ์ทราบว่าได้มีปัญหาเกิดขึ้น และการที่มีการสัมภาษณ์นั้นก็เพื่อที่จะพิจารณาถึงสภาพปัญหานั้นที่ผู้รับการสัมภาษณ์หรือผู้ใต้บังคับบัญชาจะต้องทราบและเข้าใจนโยบายและพฤติกรรมที่ทางบริษัทมุ่งหวังเมื่อพูดถึงปัญหาแล้ว หัวหน้างานจะต้องเชื่อเชิญให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้เล่าถึงเรื่องราวในส่วนของตัวเขาเองบ้าง

ส่วนใหญ่หัวหน้างานมักจะได้ข้อมูลที่ไม่ค่อยตรงเพราะจะนั้นวิธีการที่ง่ายในการจัดการสัมภาษณ์ เพื่อความเข้าใจด้วยเหตุและผล ก็คือ ตัวผู้เป็นหัวหน้างานจะต้องระจับการพยาบานสั่งสอนผู้ใต้บังคับบัญชา ก่อนที่จะฟังเรื่องราวจากตัวเขา และค่อยให้ผู้ใต้บังคับบัญชาส่งบทความณ์ลงก่อน ก่อนที่จะเริ่มการดำเนินคดี Eisen

ในการดำเนินคดีเป็นลูกน้องนั้น จะต้องให้เข้าทราบความผิดหรือความบกพร่องเสียก่อน และสรุปการดำเนินด้วยการเดือนให้นึกถึงระเบียบวินัย อาจจะออกมาในรูปหนึ่งรูปใดก็ได้ ไม่ว่าจะเป็นการตักเตือนด้วยคำพูด หรือการหักเงินเดือน ทั้งนี้จะไม่ทำให้เสียความสัมพันธ์ในการงาน ในอนาคต วิธีการที่ถือว่า lever ที่สุดก็คือการตรวจสอบความผิดของตัวเองแล้วรีเมตัน ไม่จำเป็นต้องมีการปฏิบัติบางอย่าง เช่น การจ้างสื้นสุดลงก็ควรจะบอกด้วยแล้วรีเมตัน ที่ผู้ลูกเลิกจ้างจะต้องกระทำ เช่นเรื่องเกี่ยวกับเงินสะสม เงินประกัน บำเหน็จ ฯลฯ

2.5 การสัมภาษณ์รับเรื่องราวร้องทุกษ์ (Grievance Interviews) การสัมภาษณ์รับเรื่องราวร้องทุกษ์ เป็นสิ่งที่ตรงข้ามกับการสัมภาษณ์เพื่อกล่าวด้านซึ่งต้องอาศัยเทคนิคการจัดการที่มีประสิทธิภาพ การร้องทุกษ์หรือระบายความเดือดร้อนเป็นการเสนอปัญหาเฉพาะจุดที่ไม่ใช่การเผชิญหน้ากันแบบการกล่าวด้าน ความแตกต่างของอำนาจกับสถานภาพระหว่างนายจ้างกับลูกจ้างจะต้องทำให้ลดลงและให้เกิดความรู้สึกสบายใจที่จะปรับทุกข์กัน

2.6 การสัมภาษณ์การออกจากงาน (Exit Interviews) ในปีหนึ่ง ๆ นั้น บริษัทต้องจ่ายเงินจำนวนมากในการจ้างผู้เชี่ยวชาญมาฝึกฝน หรือซื้อตัวพนักงานเข้ามาทำงาน เพื่อที่จะเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าของบริษัท การย้ายงานทำให้เกิดการใช้จ่ายเงินมากมายในการที่จะหาคนเข้ามาแทน แล้วก็ฝึกฝน จากนั้นก็ย้ายออกไปอีก ต้องหากคนอื่นเข้ามาทำแทนอยู่เรื่อยๆ ถ้าเมื่อได้กิจการที่ลูกจ้างต้องการลาออกจากงาน นายจ้างควรจะได้จัดการสัมภาษณ์เพื่อให้ลูกจ้างได้คิดพิจารณาเหตุผลในการลาออกจากงาน

2.7 การสัมภาษณ์เฉพาะแบบ (Specialized Interview Types) ในการสัมภาษณ์นี้ไม่ได้มีการกำหนดไว้ว่าจะมีรูปแบบต่าง ๆ อยู่เท่าไหร่ และก็คาดไม่ได้ว่าเราจะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับการสัมภาษณ์ในลักษณะใดบ้างในวันหนึ่ง ๆ จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นถึงแบบต่าง ๆ ของการสัมภาษณ์นั้น ก็ยังพอ มีการสัมภาษณ์อีกบางประเภทคือ

2.7.1 การสัมภาษณ์เพื่อให้ข้อมูล (Inductions Interviews) เป็นการสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูล โดยผู้ที่ได้รับการคัดเลือกเข้าทำงานจะถูกเจ้าหน้าที่ใหม่สัมภาษณ์ทันทีที่นี่เพื่อทำความเข้าใจกันถึงวิธีการปฏิบัติงาน และสิ่งที่บริษัทคาดหวังจากพนักงาน

2.7.2 การสัมภาษณ์เพื่อการปรึกษาหารือ (Consulting Interviews) ในปัจจุบันตามบริษัทต่าง ๆ จะมีความซับซ้อนในเรื่องโครงสร้างของแผนกงานต่าง ๆ ซึ่งในกรณีเข่นนี้พนักงานของแต่ละแผนกควรจัดให้มีการปรึกษาหารือกันระหว่างแผนกงานก่อนที่จะกำหนดนโยบายหรือการปูนบำเหน็จ ยิ่งไปกว่านั้น บริษัทต่าง ๆ ก็ยังมีการจ้างที่ปรึกษาภายนอก การสัมภาษณ์

ลักษณะนี้ก็เพื่อที่จะหาข้อมูลและเพื่อหาทางแก้ปัญหา

2.7.3 การสัมภาษณ์เพื่อรับรวมข้อมูล (Data-Gathering Interviews) การสัมภาษณ์เพื่อรับรวมข้อมูลนี้ใช้มากในการทำวิจัยทางการตลาดภายนอกธุรกิจ แต่สำหรับการสัมภาษณ์ภายในบริษัทนั้นเป็นการรวมรวมข้อมูลจากหัวหน้าแผนกหรือหัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ เพื่อเป็นข้อมูลในการเตรียมวางแผนงานและการวางแผนในเบื้องต้น

2.7.4 การสัมภาษณ์เพื่อออกคำสั่ง (Order-Giving Interviews) เป็นการที่นายจ้างหรือหัวหน้างานเรียกลูกจ้างหรือลูกน้องไปเพื่อสั่งสอนหรือออกคำสั่งบางอย่าง ทั้งนี้เพื่อให้ลูกจ้างนั้นเข้าใจคำสั่งหรือคำชี้แจงอย่างเที่ยงตรงและชัดแจ้ง

กิจกรรมการเรียน 2

- ให้นักศึกษาระบุการดั้งเดิมการพัฒนาแบบต่าง ๆ ของใหมากที่สุด เท่าที่นักศึกษาทราบ

3. โครงสร้างและเนื้อหาของการสัมภาษณ์ (Interview Structure and Content)

การสัมภาษณ์เป็นการสันทนาการระหว่างคู่สัมภาษณ์ ที่มีวัตถุประสงค์ล่วงหน้า และสามารถแบ่งขั้นตอนของการสัมภาษณ์ได้เป็น 3 ช่วง คือ

3.1 ช่วงเริ่มการสัมภาษณ์ (The Opening) ช่วงเริ่มการสัมภาษณ์เป็นการเริ่มต้นที่จะต้องวางรากฐานไว้เป็นอย่างดี ซึ่งมีข้อแนะนำดังเทคนิคในการเริ่มการสัมภาษณ์ดังนี้

3.1.1 ให้เริ่มด้วยการกล่าวสั้น ๆ โดยสรุปถึงปัญหาที่ทั้งสองฝ่ายกำลังเผชิญอยู่ เทคนิคนี้ใช้ได้ในกรณีที่ผู้รับการสัมภาษณ์ทราบถึงปัญหาอย่างคร่าวๆ เครื่องไม้เครื่องไม้มีได้รับแจ้งรายละเอียด

3.1.2 เริ่มด้วยการอธิบายอย่างสั้น ๆ ว่าผู้สัมภาษณ์ได้รับทราบถึงปัญหามาได้อย่างไร จากนั้นก็กล่าวถึงผู้รับการสัมภาษณ์ที่ต้องการจะถกปัญหา กับ เทคนิคนี้ช่วยดึงดูดความร่วมมือกัน เป็นการระดมความคิดแก้ไขปัญหา

3.1.3 เริ่มด้วยการกล่าวถึงเป้าหมายของผู้รับการสัมภาษณ์ว่าจะเป็นที่ยอมรับ หากโครงการได้รับการยอมรับ เทคนิคนี้จะมีพลังหรือล้มเหลวขึ้นอยู่กับระดับของความซื่อสัตย์ และความจริงใจที่เราจะมีให้ผู้รับการสัมภาษณ์

3.1.4 เริ่มต้นด้วยการขอคำแนะนำหรือความช่วยเหลือจากผู้รับการสัมภาษณ์ ถึงกรณีปัญหาเฉพาะนั้น เทคนิคนี้จะต้องมีความจริงใจ

3.1.5 เริ่มด้วยการกล่าวถึงข้อเท็จจริง เทคนิคนี้ใช้ในกรณีเกิดเหตุภัยทันทันหรือผู้รับการสัมภาษณ์เนื่องจาก และต้องการการปลดภัย

3.1.6 เริ่มด้วยการอ้างถึงสถานะของผู้รับการสัมภาษณ์ในกรณีปัญหานั้น ๆ

เทคนิคนี้จะดีมากในสถานการณ์ที่ผู้รับการสัมภาษณ์มีตำแหน่งในสังคมและขอให้ผู้สัมภาษณ์ได้แสดงโครงการของตนแองหรือในกรณีที่ผู้รับการสัมภาษณ์มีความรู้สึกว่าผู้สัมภาษณ์เป็นฝ่ายตรงข้าม

3.1.7 เริ่มต้นโดยการกล่าวถึงภูมิหลัง (สาเหตุ จุดเริ่มต้น ฯลฯ) ของปัญหาแทนที่จะกล่าวถึงตัวปัญหาเอง เทคนิคนี้มีประโยชน์เมื่อผู้รับการสัมภาษณ์คุ้นเคยกับข้อมูลภูมิหลังของปัญหานั้น

3.1.8 เริ่มต้นด้วยการกล่าวถึงชื่อบุคคลที่ส่งมาให้สัมภาษณ์ ผู้รับการสัมภาษณ์ เทคนิคนี้จะเหมาะสมเป็นอย่างยิ่งเมื่อผู้รับการสัมภาษณ์ไม่คุ้นเคยกับผู้สัมภาษณ์

3.1.9 เริ่มด้วยการกล่าวถึงบริษัท องค์กร หรือกลุ่มที่ผู้สัมภาษณ์สังกัดอยู่เทคนิคนี้จะได้ผลในการสร้างเกียรติภูมิให้ผู้สัมภาษณ์ และอธิบายให้ผู้รับการสัมภาษณ์ได้ทราบว่าทำไม่เราเจ้มมาสัมภาษณ์

3.1.10 เริ่มต้นด้วยการขอร้องให้พูดอย่างกระชับ ซึ่งใช้ได้ดีในกรณีที่ผู้รับการสัมภาษณ์ไม่ค่อยมีความอดทน ฉุนเฉียบ และค่อนข้างยุ่ง

3.1.11 เริ่มด้วยคำถาม อาจจะตามด้วยการให้มีการตอบรับ หรือการซักถามอย่างตรงไปตรงมา เทคนิคนี้เป็นการบังคับให้ผู้รับการสัมภาษณ์ต้องตอบในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง

3.2 เนื้อหาของการสัมภาษณ์ (Body of the Interviews) สัดส่วนของการสัมภาษณ์ ส่วนใหญ่จะอยู่ที่เนื้อหาหรือรายละเอียดของการสัมภาษณ์ซึ่งมักจะเป็นการตอบกันมากกว่าและทั้ง 2 ฝ่ายจะผลัดกันเป็นทั้งฝ่ายถามและตอบคำถาม ที่ใช้อยู่ในการสัมภาษณ์นี้ จะมีอิทธิพลต่อคำตอบที่จะได้รับคำามพื้น ๆ ที่ใช้อยู่ในการสัมภาษณ์ก็คือ

3.2.1 คำถามตรง (The Direct Question) เป็นคำถามที่ใช้กับการต้องการคำตอบที่ตรงๆ งานที่เรียกว่า คำามมาໄล่ายปิด (Close-ended) เป็นคำามที่ไม่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบตอบได้อีกอย่างอิสระ เช่น “คุณทำงานในตำแหน่งอะไร” “ทำงานนานแค่ไหน” ตัวอย่างคำามเหล่านี้ก็เพื่อต้องการคำตอบที่เป็นข้อเท็จจริง

3.2.2 คำามเปิด (The Open- Ended Question) เป็นลักษณะคำามที่ให้ผู้ตอบตอบได้อีกอย่างอิสระ เช่น “เล่าประวัติคุณมาให้ฟัง” “คุณมีทักษะอย่างไรต่อการปรับเปลี่ยนสายงาน” การถามคำามลักษณะนี้ผู้ถามต้องคุยกับผู้ตอบอยู่ในขอบเขตที่ผู้ถามต้องการ มีข้อดีที่ทำให้เสียเวลาไม่必要

3.2.3 คำามช่วยแนะนำ (Laundry-List Question) เป็นคำามที่ที่ใช้ในการประเมินการปฏิบัติงานในธุรกิจและอุตสาหกรรม คำามลักษณะนี้เป็นลักษณะของคำามที่ผู้ตอบลำบากใจที่จะต้องตอบ อาจจะ เพราะถูกปิดกั้นบางอย่างไว้จึงไม่สามารถตอบได้ตรงไปตรงมา ผู้ถามจะต้องช่วยแนะนำให้ ตัวอย่างเช่น “คุณมาทำงานที่บริษัทนี้เพื่ออะไร” ผู้ถามอาจจะช่วยผู้ตอบโดยให้ทางเลือกกับผู้ตอบโดยช่วยแนะนำคำตอบให้ผู้ตอบเลือกกล้ามกับการเลือกรายการในใบแจ้งซักเสื้อผ้าของโรงแรม (Laundry-List) เช่นอาจจะแนะนำว่า งานคนมาทำงานก็ต้องการเงิน แต่บางคนต้องการตำแหน่ง หรือความเมื่นคงในระยะยาวงานคนก็อาจจะต้องการสวัสดิการพิเศษ

3.2.4 คำถามที่ต้องการคำตอบ (The Yes-Response Question) เป็นคำถามที่ผู้สัมภาษณ์ต้องการคำตอบในลักษณะตอบรับ ซึ่งคำถามที่ถูกนั้นจะเป็นคำถามนำให้ตอบตามที่ผู้สัมภาษณ์ต้องการ อาจจะเป็นการตอบรับหรือปฏิเสธก็ได้ แต่ต้องตรงตามที่ผู้ถูกถามต้องการ เช่น “คุณคิดว่าเรามีมีความเปิดสาขามาก่อนใช่ไหม” “ไม่มีเหตุผลใดเลยที่พนักงานจะไม่ไปร่วมสัมมนา การปฏิบัติงาน หรือคุณว่าอย่างไร” ฯลฯ

3.2.5 คำถามจี้จุด (The Loaded Question) เป็นคำถามที่ผู้สัมภาษณ์ใช้คำที่ก่อให้เกิดอารมณ์กับผู้ถูกสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้คำตอบตามที่ผู้สัมภาษณ์บรรยาย คำถามนี้จะใช้ในโอกาสที่ผู้สัมภาษณ์ต้องการให้ผู้ถูกถามภายใต้ความกดดัน และตอบอย่างมีอารมณ์ ซึ่งผู้ถูกถาม จะได้รับคำถามที่มาจากความรู้สึกและจริงจัง เช่น ถาม “ผู้บริหารจากแหล่งข่าวที่น่าเชื่อว่า เมื่อวานนี้คุณไม่ได้ป่วยจริง” ตอบ “โภหก ไม่จริง ผู้บริหารไม่เข้าใจแพทช์มายืนยันก็ได้”

3.2.6 คำถามสะท้อน (The Mirror Question) เป็นคำถามที่ใช้เพื่อให้ได้คำตอบ ซึ่งอาจจะมีอุปสรรคของการสื่อสารของกันและกัน ถ้าเป็นสถานการณ์ในการพูดต่อชุมชน ก็เป็นการยกที่จะให้ผู้พูดหยุดนาน ๆ เพื่อที่ผู้ฟังทำความเข้าใจกับสิ่งที่พูดที่ละเอียด แต่ยังไงก็ตาม ในการสัมภาษณ์นั้น ผู้สัมภาษณ์สามารถที่จะสะท้อนความคิดของตัวเองว่าได้ยินผู้ถูกสัมภาษณ์ตอบออกมากแล้วโดยการถามอย่างสรุป เช่น “นั่นคุณกำลังจะบอกผมว่าคุณเห็นด้วยกับนโยบายที่กำหนดขึ้นมาใหม่ ใช่หรือไม่”

3.2.7 คำถามแบบปิดคำถาม (The Probing Question) ในบางครั้งการตอบของผู้สัมภาษณ์อาจจะรายละเอียดหรืออาจจะแสดงให้เห็นว่าต้องการคำถามเพิ่มเติม หรือในทางตรงกันข้าม ผู้สัมภาษณ์อาจจะต้องการถามเพื่อให้ได้คำตอบเพิ่มเติม เช่น “คุณลองยกตัวอย่างของการบริหารงานที่คุณว่าใช้ประสิทธิภาพหน่อยยิ่ง” “ผู้คิดว่าผมไม่เข้าใจสิ่งที่คุณพูด” “คุณคิดว่าเหตุผลอะไรสำคัญที่สุด” “ทำไม”

3.2.8 คำถามตั้งข้อสงสัย (The Hypothetical Question) ในกรณีที่ผู้สัมภาษณ์ต้องการจะพิจารณาว่าผู้รับการสัมภาษณ์จะจัดการกับสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานได้อย่างไร และผู้สัมภาษณ์ต้องการจะล้วงเอาข้อมูลออกมาก คำถามเหล่านี้มีประโยชน์ในการสำรวจการมองโลกทัศน์ ทัศนคติของผู้ตอบ เช่น ‘ถ้าคุณทราบว่าพนักงานคนหนึ่งดื้อเหล้านิ่งห่วงพักเที่ยง คุณจะทำอย่างไร’

3.3 การจัดลำดับคำถาม (Sequencing of Question) ผู้สัมภาษณ์จำเป็นจะต้องมีการจัดลำดับคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์รูปแบบของการจัดลำดับคำถามในการสัมภาษณ์ก็มีหลายแบบ คือ

3.3.1 ตามต่อเนื่อง เป็นคำถามแบบ แบบปลายเปิด และคำถามต่อ ๆ มา จะเป็นการถามให้ละเอียดลึกซึ้งไป และจนถึงคำถามปลายเปิด หรือคำถามตรง (Close-Ended Question) เช่น

เล่าเรื่องคุณมาให้ฟังบ้าง

งานอดิเรกของคุณล่ะ
งานอดิเรกใดที่คุณคิดว่าชอบมากที่สุด
คุณเล่นกอล์ฟนานนานเท่าไรแล้ว
คุณเคยสมัครแข่งขันกอล์ฟหรือไม่
คุณถือแต้มต่อเท่าไร

3.3.2 คำถามแบบย้อนกลับ เป็นคำถามที่เริ่มด้วยคำถามปลายปิดหรือคำถามตรง คำถามเฉพาะ และคำถามทั่วไป คำถามแบบเปิดอิสระ (Open-Ended Question) ตัวอย่างต่อไปนี้เป็นตัวอย่างการสัมภาษณ์เข้าทำงาน

คุณจบวิชาเอกทางการจัดการ วิชาโททางโภชนา ใช่ไหม?
помнดูแต้มเฉลี่ยสะสมของคุณได้ 3.2 ในส่วนของวิชาเอก แล้วแต้มเฉลี่ยทั้งหมดคุณได้เท่าไร

คุณคิดว่าคุณจะมาเริ่มงานได้เมื่อไร? หลังจบการศึกษา 1 สัปดาห์ได้หรือไม่?
ทำไมคุณถึงมารับการสัมภาษณ์เข้าทำงานนี้?

คุณคิดว่าในอีก 10 ปีข้างหน้าคุณต้องการอะไร?

ข่ายกรุณาอธิบายถึงคุณลักษณะของผู้จัดการตามความคิดของคุณมาสิ

3.3.3 คำถามตามแนวกว้าง เป็นคำถามที่เป็นอิสระให้ผู้รับการสัมภาษณ์ตอบได้ อย่างอิสระตลอด เราจะใช้คำตามลักษณะนี้ในการณ์ที่เราต้องการคำตอบเป็นเฉพาะคำถาม ๆ ไปโดยไม่ต้องการถามหยั่งหรือเพิ่มเติม เช่น

กรุณาแสดงทัศนะของคุณต่อการบริหารงานสำนักงานมาอย่างย่อๆ

กรุณาแสดงทัศนะของคุณต่อการบริหารงานสหภาพแรงงาน

กรุณาแสดงทัศนะของคุณต่อการบริหารงานการแบ่งผลกำไร

กรุณาแสดงทัศนะของคุณต่อการบริหารงานตามวัตถุประสงค์ขององค์กร

3.4 การจับการสัมภาษณ์ เมื่อเวลาที่ให้สำหรับการสัมภาษณ์ลึกลึกลง หรือผู้สัมภาษณ์ได้รับคำตอบหรือข้อมูลตามที่ต้องการ หรือ ปัญหาที่เกิดขึ้นได้แก้ไขไปแล้ว หรือเห็นว่า ถ้าต่อไปก็ไม่ได้ประโยชน์อะไรเพิ่มเติมแล้ว ผู้สัมภาษณ์ควรจบการสัมภาษณ์โดยการ

1. สรุปเนื้อหาที่สัมภาษณ์
2. แสดงความขอบคุณต่อผู้รับการสัมภาษณ์ เช่น “ผมประทับใจในการพูดคุยกันในวันนี้มาก” หรือ “หากคุณมีอะไรจะให้ผมช่วยเหลือ กรุณาโทรศัพท์ต่อผมได้”
3. ตกลงร่วมกันถึงการพบกันครั้งต่อไป หรือ กิจกรรมที่ต้องกระทำหลังการสัมภาษณ์ครั้งนั้น

กิจกรรมการเรียน ๓

๑. ให้เพื่อนนักศึกษาคนหนึ่งสมมติสถานการณ์หรือรูปแบบการสัมภาษณ์โดยให้นักศึกษามาเป็นผู้สัมภาษณ์นักศึกษาจะมีวิธีการเริ่มต้นการสัมภาษณ์อย่างไร
๒. ถ้าคุณจะของค่าตอบที่ใช้ในการสัมภาษณ์มีอะไรบ้าง
๓. ให้นักศึกษาสมมติสถานการณ์การสัมภาษณ์ และลองตั้งค่าตอบที่ใช้ในการสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ค่าตอบที่นักศึกษาต้องการ โดยจัดลำดับค่าตอบเหล่านี้

4. ข้อแนะนำสำหรับการสัมภาษณ์

ต่อไปนี้คือข้อแนะนำสำหรับการสัมภาษณ์

4.1 สำหรับคู่สัมภาษณ์ (Both Participants)

- 4.1.1 สร้างบรรยากาศให้เป็นกันเอง สบาย ๆ
- 4.1.2 พยายามลดช่องว่างทางสถานภาพ
- 4.1.3 ลดความกังวล sokwak
- 4.1.4 จดจ่อ กันสิ่งที่จะพูด ทั้งทางสีรีระและทางความคิด
- 4.1.5 ให้ความสนใจกันอีกฝ่ายหนึ่งด้วยอาการบิ๊มแบ้ม
- 4.1.6 แสดงสีหน้าตอบสนองสิ่งที่อีกฝ่ายหนึ่งพูด หลีกเลี่ยงการแสดงอาการไม่เห็นด้วย
  - 4.1.7 พูดกับอีกฝ่ายโดยตรง
  - 4.1.8 ควบคุมความประหม่า
  - 4.1.9 หลีกเลี่ยงการอารมณบท และการบุคคลที่ยืดยาว
  - 4.1.10 หลีกเลี่ยงการสรุปล่วงหน้า หรือการตัดสินล่วงหน้า
  - 4.1.11 หลีกเลี่ยงการโต้เถียง
  - 4.1.12 วิเคราะห์สภาพการณ์ล่วงหน้า และเตรียมวางแผนการสัมภาษณ์
  - 4.1.13 พยายามควบคุมวัดถุประสงค์ของการสัมภาษณ์
  - 4.1.14 หลีกเลี่ยงการจัดการสัมภาษณ์และการใช้กระดาษบันทึกที่เตรียมมา
  - 4.1.15 ตั้งใจฟังอย่างใจจ่อ

4.2 ผู้สัมภาษณ์ (Interviewer)

- 4.2.1 แสดงการต้อนรับผู้รับการสัมภาษณ์
- 4.2.2 เตรียมโครงสร้างการสัมภาษณ์ไว้ล่วงหน้า
- 4.2.3 อย่าจ้องมองแต่ภาพิกา
- 4.2.4 หลีกเลี่ยงการแสดงอาการไม่เมื่อ "ไม่สนใจ" ไม่เห็นด้วย

- 4.2.5 เตรียมเครื่องมือหรือเอกสารที่จำเป็นไว้ล่วงหน้า
- 4.2.6 ใช้คำตามที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์มากที่สุด
- 4.2.7 ต้องเข้าใจทัศนคติและพฤติกรรมผู้รับการสัมภาษณ์ แม้ว่าจะไม่เห็นด้วย
- 4.2.8 อ่านด่วนประเมินหรือตัดสินใจกว่าจะได้ข้อมูลทั้งหมด
- 4.2.9 ให้ตอบด้วยความอดทนหากผู้รับการสัมภาษณ์ยังไม่ได้ตอบคำถาม
- 4.2.10 ต้องมีความรับผิดชอบต่อสิ่งต่อไปนี้

ถามตาม	,	ไม่ใช่ถามแจ้ง
สอบถาม	,	ไม่ใช่ท้าทาย
แนะนำ	,	ไม่ใช่การเรียกร้อง
เปิดกว้าง	,	ไม่ใช่วางกับดัก หรือบีบคั้น
ค่อยค่อยดึงคำถาม	,	ไม่ใช่การค้นให้ได้คำตอบ
ชี้แนะ	,	ไม่ใช่ชี้นำ

4.3 ผู้รับการสัมภาษณ์ (Respondent)

- 4.3.1 นั่งลงเมื่อได้รับอนุญาต
- 4.3.2 เข้ารับการสัมภาษณ์ตามลำดับก่อนหลัง
- 4.3.3 เตรียมจดบันทึกหากจำเป็นต้องบันทึกข้อมูล
- 4.3.4 อ่านสูบนุหรื่นก่อนกว่าจะได้รับการเชือเชิญ
- 4.3.5 อ่านจากไปโดยฉบับพลันเมื่อจังการสัมภาษณ์
- 4.3.6 แสดงออกอย่างสุภาพเรียบร้อย
- 4.3.7 จัดเวลาให้ดีโดยทำงานคำานล่วงหน้า
- 4.3.8 ตอบคำถามให้สมบูรณ์ซื่อสัตย์
- 4.3.9 อ่านพยากรณ์หลอกผู้สัมภาษณ์ เช่น ตอบว่า “ไม่ทราบ”
- 4.3.10 พยายามตอบคำถามขยายความคำตอบที่ว่า “ใช่” หรือ “ไม่ใช่”
- 4.3.11 สุภาพเป็นกันเอง
- 4.3.12 ควบคุมอารมณ์
- 4.3.13 เป็นตัวของตัวเองและจริงใจ(5)

---

(5) Martin P. Anderson, E. Ray Nichols, Jr., and Herbert W. Booth, *The Speaker and His Audience Interpersonal Communication*. (New York : Harper & Raw, Pub., 1974), pp. 495-497.

กิจกรรมการเรียน 4

ให้นักศึกษาระบุข้อแนะนำสำหรับการสัมภาษณ์ดังนี้

1. คู่สัมภาษณ์ 6 ข้อ
2. ผู้สัมภาษณ์ 5 ข้อ
3. ผู้รับการสัมภาษณ์ 5 ข้อ

5. สรุป

การสัมภาษณ์เป็นการสนทนากองบุคคล 2 ฝ่าย เพื่อวัดถูประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง โดยเฉพาะ ซึ่งจะประสบความสำเร็จได้ การสัมภาษณ์นั้นจะต้องบรรลุวัดถูประสงค์ มีการวางแผนและมีการติดต่อกัน

การสัมภาษณ์ที่มีประสิทธิผลย่อมบรรลุวัดถูประสงค์ตามที่ผู้สัมภาษณ์ได้วางเอาไว้ล่วงหน้า แล้วจัดดำเนินการสัมภาษณ์ ควบคุมการถามคำถามเพื่อให้ได้คำตอบอย่างที่ตั้งเป้าไว้และ สอดคล้องกับวัดถูประสงค์ เช่นการรับข้อมูลการเปลี่ยนความเชื่อและพฤติกรรมและการแก้ไขปัญหา

การสัมภาษณ์ที่ดีต้องมีการวางแผนการวางแผนล่วงหน้านี้คือการตั้งเป้าหมายความสำเร็จ การวิเคราะห์ผู้รับการสัมภาษณ์ วิเคราะห์สภาพแวดล้อม รวมทั้งการพิจารณาโครงสร้างและคำ ถานที่ใช้ในการสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์ เป็นเรื่องของการสนทนา ที่ควรเปิดโอกาสให้ทั้งผู้สัมภาษณ์และผู้รับการ สัมภาษณ์ได้มีการติดต่อกัน ซึ่งทั้ง 2 ฝ่ายจะต้องเป็นทั้งผู้ฟังและผู้พูดเป็นทั้งผู้ถามและผู้ตอบ ในขณะเดียวกัน มิใช่การถามโดยผู้สัมภาษณ์ฝ่ายเดียว และให้ผู้รับการสัมภาษณ์เป็นผู้ตอบตลอด เวลา

การสัมภาษณ์ในชีวิตประจำวันนั้นไม่ว่าจะมีวัดถูประสงค์ใดก็ตาม สามารถจะจำแนกได้ หลายแบบ คือ

1. การสัมภาษณ์การสมัครงาน
2. การสัมภาษณ์เพื่อการประเมินผลการแสดงออก
3. การสัมภาษณ์แบบให้คำแนะนำ
4. การสัมภาษณ์เพื่อการตักเตือน
5. การสัมภาษณ์รับเรื่องราวของทุกข์
6. การสัมภาษณ์การออกจากงาน
7. การสัมภาษณ์เฉพาะแบบเพื่อให้ข้อมูล เพื่อบรึกษาหารือ เพื่อการรวบรวมข้อมูล และเพื่อการออกคำสั่ง

โครงสร้างของการสัมภาษณ์แบ่งเป็น 3 ช่วง คือ ช่วงการเริ่มต้นเนื้อหาการสัมภาษณ์

และการจงการสัมภาษณ์ ในการสัมภาษณ์นั้น เป็นเรื่องของการตั้งคำถามกัน ซึ่งผู้ถามหรือผู้สัมภาษณ์จำเป็นจะต้องมีการจัดลำดับคำถาม ว่าจะเป็นแบบต่อเนื่อง แบบข้อนกลับ หรือตามแนวกว้าง นอกจากนี้ ผู้ร่วมในสถานการณ์ยังมีหลักสำหรับปฏิบัติในการสัมภาษณ์ที่จะต้องระลึกไว้เสมอด้วย

แบบฝึกหัด

ให้นักศึกษาพิจารณาข้อความต่อไปนี้ว่าข้อใดถูก และข้อใดผิด

1. การสัมภาษณ์ เป็นการที่ฝ่ายผู้สัมภาษณ์เป็นฝ่ายถาม และผู้รับการสัมภาษณ์เป็นฝ่ายตอบ
2. การสัมภาษณ์เป็นการแลกเปลี่ยนข่าวสารโดยการพยาบานให้ความเชื่อและพฤติกรรมของอีกฝ่ายหนึ่งเปลี่ยนไป
3. การสัมภาษณ์เพื่อการโน้มน้าวใจสามารถพิจารณาว่าเป็นการแก้ปัญหาได้ถ้าฝ่ายหนึ่งพอใจกับสิ่งที่ปรากฏจากการสัมภาษณ์
4. การวางแผนการสัมภาษณ์นั้นหมายรวมไปถึงการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของการสัมภาษณ์ด้วย
5. การสัมภาษณ์ที่เปิดโอกาสให้ผู้รับการสัมภาษณ์ได้ตอบได้นั้นไม่จัดว่าเป็นการสัมภาษณ์ที่ดี
6. การให้คำแนะนำแก่นักเรียนของครูก็ถือเป็นการสัมภาษณ์ประเภทหนึ่งด้วย
7. การที่ผู้บังคับบัญชาเรียกพนักงานมาดำเนินหรือตักเตือน ก็เป็นการสัมภาษณ์ประเภทหนึ่ง
8. การดำเนินลูกน้อง ควรเริ่มที่การตักเตือนให้ลูกน้องนึกถึงระเบียบวินัยก่อน แล้วจึงแจ้งความผิดหรือข้อบกพร่องให้ทราบ
9. การขอคำแนะนำหรือความช่วยเหลือจากผู้รับการสัมภาษณ์ “ไม่ใช่วิธีการเริ่มการสัมภาษณ์ที่ดี
10. คำตามที่ใช้ตามในการสัมภาษณ์ไม่ควรเป็นคำตามที่ทำให้ผู้รับการสัมภาษณ์เกิดอารมณ์ เพราะจะทำให้ได้รับคำตอบที่ไม่เที่ยงตรง
11. การถามแบบต่อเนื่อง เป็นการถามโดยการเริ่มที่คำตามปลายเปิดก่อนแล้วจึงเป็นคำตามปลายปิด หรือคำตามตรง
12. เมื่อจบการสัมภาษณ์สิ่งที่ผู้สัมภาษณ์ควรกระทำการคือกล่าวขอบคุณผู้รับการสัมภาษณ์